

Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni istungi protokoll nr 101

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 11. mai 2026

Algus 13.30, lõpp 14.58

Juhataja: Maris Lauri (esimees)

Protokollija: Terje Pall (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Raimond Kaljulaid, Aivar Kokk, Rene Kokk, Lauri Laats

Komisjoni ametnikud: Jüri Nurme (nõunik)

Puudusid: Ando Kiviberg, Juku-Kalle Raid ja Mart Vörklaev

Kutsutud: Siseministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajad (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtuluba nõudvate jälitustoimingute aruanne
3. Info ja muud küsimused
4. Tutvumine dokumentidega

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni nädala (11.05.2026-15.05.2026) töökava kinnitamine.

Komisjon istung esmaspäev, 11.05.2026 kell 13.30

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtuluba nõudvate jälitustoimingute aruanne
3. Info ja muud küsimused
4. Tutvumine dokumentidega

Lauri Laats sõnas, et edastas 06.05.2026 komisjonile ettepaneku kutsuda kokku erakorraline kuulamisistung, et arutada, kuidas sideandmete kogumine ja kasutamine on seni õiguslikult toimunud. Istungile peaks kaasama nii õiguskaitseasutuste kui sideettevõtete esindajad, et saada terviklik ülevaade senisest praktikast ja võimalikest probleemkohtadest.

Maris Lauri vastas, et komisjoni istungi päevakorra koostab komisjoni esimees ja erakorralise istungi kokkukutsumiseks peab olema erakorraline põhjus. See, kui ühe fraktsiooni esindaja ei osale komisjoni istungitel, kus vastavaid teemasid arutatakse, ei ole põhjuseks, et ülejäänud komisjoni liikmed peaksid kogunema erakorraliselt.

Komisjoni korralised istungid toimuvad esmaspäeviti ja neljapäeviti. Kuna päevakorras olevaid teemasid on palju, on keeruline kõiki küsimusi käsitleda ainult esmaspäeval.

istungil. Kui komisjoni liikmetele neljapäevane aeg ei sobi, võib koguneda kolmapäeva hommikul enne fraktsioonide koosolekuid.

Samuti ei soovi korduda olukordadel, kus opositsioonierakonna palvel kutsutakse komisjoni istungile oluline ametnik konkreetset teemat käsitlema, kuid istungil viibivad vaid komisjoni esimees ja kaks komisjoni liiget, kellest ükski ei ole opositsioonist.

Sideandmetega seotud teemasid on arutatud nii õiguskomisjonis kui majanduskomisjonis. Ka julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon on arutanud sideandmetega seotud faktilisi probleeme ja muid küsimusi. Viimati 13.04.2026 istungil riigi peaprokuröriga, kus Keskerakonna fraktsiooni liige ilmus kohale istungi lõpuks. Kui komisjoni liige istungitel osaleda ei saa, on alati võimalik määrata asendaja.

Märtsis tegi Riigikohus otsuse, et kriminaalasjas võib tõendina kasutada vaid ärilisel eesmärgil kogutud sideandmeid ja selle tõendamise kohustus on prokuratuuril. Justiits- ja Digiministeeriumis valmistatakse ette eelnõu sideandmete kasutamise reguleerimiseks ning Riigikogu arutab eelnõusid, kui need on esitatud. Praeguseks ei ole seda tehtud ning samuti ei ole selge, kas eelnõu suunatakse menetlemiseks õigus- või majanduskomisjonile. Elektroonilise side seadus kuulub küll majanduskomisjoni pädevusse, kuid menetlusküsimused jäävad õiguskomisjoni valdkonda, kust omakorda võib arutelu jõuda julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjonile arvamuse esitamiseks.

Antud erakorralise istungi ettepanek ei ole tingitud siirast huvist, vaid on poliitiline mäng ja soov tõmmata poliitilist vaidlust kohtadesse, kus seda tegelikult ei ole.

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Raimond Kaljulaid, Aivar Kokk, Rene Kokk, Lauri Laats, Maris Lauri).

1.2 Leida sideandmetega seotud teemade arutamiseks komisjoni istungiks aeg juunikuus (konsensus: Raimond Kaljulaid, Aivar Kokk, Rene Kokk, Lauri Laats, Maris Lauri).

2. Kohtuluba nõudvate järelevalvetegutuste aruanne

Komisjoni liikmed esitasid küsimusi järelevalvetegutuste üldise korralduse kohta (juurdepääsupiiranguga) ja päevakorrapunkti ei arutatud, sest komisjoni liikmed küsimusi ei tõstatanud.

3. Info ja muud küsimused

Komisjoni liikmed soovisid täiendavat kohtumist riigi peaprokuröriga Riigikogu 15. töönädalal, et arutada 13.04.2026 istungil vastuseta jäänud küsimusi.

4. Tutvumine dokumentidega

Dokumentidega ei tutvutud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Maris Lauri
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Terje Pall
protokollija